

Hea lugeja!

Hoiad käes Juridica numbrit, mis seekord on keskendunud loomevara õiguskaitsele. Sõna „loomevara“ võib esialgu tunduda võõras ja tekkida küsimus, et mis see üldse on. Paar aastat tagasi kuulutasime Patendiametis välja üldrahvaliku sõnase, et leida eestikeelne ja suupärasem vaste sõnale „intellektuaalomand“. Oma variante said veebi kaudu pakkuda kõik. Sõnavõistluse tulemusena sündis kaunis ja tabav termin „loomevara“, mille võtsid kiirelt omaks nii meie töötajad kui aina enam ka avalikkus.

Loomevara, teise sõnaga intellektuaalomand, on loometöö ehk inimese vaimse tegevuse tulemus. Loomevaraõigus jaguneb autoriõiguseks ja sellega kaasnevaks õiguseks ning tööstusomandiõiguseks. Autoriõigus tekib automaatselt, kuid tööstusomandiõiguse (leiutised, kaubamärgid, toote väliskuju ehk disainilahendus) saamiseks peab selle ära kaitsma või registreerima. Kaitstud loomevara tagab ainuõiguse oma loomingule ja annab turul konkurentsieelise.

Loomevara on tänapäeva innovatsioonikeskses ühiskonnas võtmetähtsusega ressurss. Me kõik loome oma igapäevaelus pidevalt midagi uut, samas kasutame ka teiste loodud lahendusi, muudame või lisame miskit. Me kõik oleme leiutajad ja autorid, kuigi me seda endale ehk pidevalt ei teadvusta. Aga millised õigused meil loomevara loojate/kasutajatena on ja mida peaksime ise silmas pidama, et teiste õigusi mitte rikkuda?

Õigusselgus, kaasaegne regulatsioon ja tõhus õiguskaitse moodustavad aluse, millele toetub nii loovisikute kui ka ettevõtete võime oma ideid ja loomingut kaitsta ning majanduslikult kasutada. See Juridica number käsitleb valikut aktuaalseid teemasid Euroopa ja Eesti loomevaramaastikul, pakkudes nii õigusteadlastele, praktikutele kui ka loomevaldkondade esindajatele kaasaegseid, heas eesti keeles kirjutatud teadmisi. Artiklite autoriteks on loomevara asjatundjad, enamik kirjutajatest töötavad Patendiametis ja neil on igapäevane loomevara-alane ning rahvusvaheline praktika. Eesti loomevaraseadustik ei ole ju midagi eraldiseisvat, vaid see on osa Euroopa Liidu praktikatest.

Selles Juridica numbris saab lugeda Euroopa Liidu kaubamärgipraktikate ühtlustamisest ning disainidirektiivi muudatustest, mis ajakohastavad disainikaitse taotlemise protsessi ja tingimusi. Samuti pööratakse tähelepanu autoriõiguse komisjoni rollile Patendiameti juures, käsitledes selle pädevust ja lepitaja funktsiooni. Keskendutakse ka sisuliselt keerukamatele ja järjest olulisematele teemadele nagu avalikus kasutuses olevate teoste õiguslik staatus ja kaitsetähtsused, kollektiivse esindamise organisatsioonide järelevalve ning arvutipõhiste leiutiste õiguskaitse võimalused.

Kõik algab iseendast. Kui sa täpselt ei tea, mis laadi loomevara sul olla võiks, tule Patendiameti kodulehele loomevara testi tegema.

Soovin inspireerivat lugemist ja oma autorsuse üle mõtisklemist!

Janne Andresoo
Patendiameti peadirektor